

Miscel·lània

Iker Larrauri

L'ESPORT AL MUSEU

Imatges pictòriques esportives creades per un antropòleg

■ RAMON BALIUS I JULI

Durant els mesos de setembre a novembre de 2001, el Musée Olympique de Lausanne ha presentat una exposició singular, tant per les característiques de les obres, com per la personalitat de l'artista que les ha creat: el mexicà **Iker Larrauri**. És un personatge poli-facètic, especialment conegut per la seva dedicació a la museografia.

Nascut l'any 1929, va cursar el batxillerat en Arquitectura i després va estudiar a l'Escola Nacional d'Antropologia i Història de Mèxic (ENAH), on **Miguel Covarrubias** era professor d'Art Primitiu. Va efectuar diferents treballs de camp a *Palenque*, ciutat maia del període clàssic (600–900 dC), situada a la vall del riu Usumacinta, a l'estat de Chiapas. Allí **Alberto Ruz**, que aleshores havia descobert la *Càmara Secreta del Temple de les Inscripcions*, li va demanar, tenint en compte la seva preparació d'arquitecte, que realitzés un aixecament taquimètric de l'esmentada Càmera. En tornar de Palenque, conversant amb **Covarrubias** sobre aquella meravella, les condicions geogràfiques de la qual impedièren que pogués ser contemplada pel gran públic, aquell li va sol·licitar que construís una rèplica de la *Càmara Secreta* per ubicar-la en l'antic Museu Nacional d'Antropologia. Aquest va ser el primer treball museístic de **Larrauri** i, a partir d'aquest fet, escriu que "mai més vaig sortir dels museus". Per a ell, el treball de museografia és en general anònim, perquè encara que el museògraf és el responsable de planificar els museus, organitzar i realitzar les exposicions, en realitat és un treball col·lectiu; hi participen moltes persones:

fusters, electricistes, vidriers, investigadors que aporten la temàtica i seleccionen les peces, dibuixants, dissenyadors i evidentment, arquitectes, encara que, en paraules de **Larrauri** "aquests a vegades s'equivoquen". L'any 1955 va rebre una beca de la UNESCO per estudiar l'organització dels museus d'Europa i dels Estats Units. Entre 1961 i 1964 va participar en el projecte del nou *Museu Nacional d'Antropologia de Mèxic a Chapultepec*, que arquitectònicament va dissenyar **Pedro Ramírez Vázquez**. Fou responsable de la sala d'orientació, de dos murals per a la sala dels Orígens i d'una escultura. El 1972 va presentar un projecte per a la creació de *Museus Escolars*, amb el qual es pretenia ensenyar i interessar els nens per l'afeció al col·leccionisme. Entre 1972 i 1977 va ser Director dels *Museus de l'Institut Nacional d'Antropologia i Història de Mèxic* (INAH), creant-se durant la seva gestió diferents museus regionals a Oaxaca, Loreto, Puebla, La Laguna i Guadalajara, entre d'altres.

El 1977 va fundar una associació civil museogràfica, la qual ha estat responsable del *Museu del Centre Cultural de Tijuana*, de l'*Arxiu Històric de la Ciutat de Mèxic* i del *Museu de Ciències Naturals de Villahermosa*. A l'estranger va planejar el *Museu Nacional de l'Emirat de Kwait* (1982); va efectuar el disseny i el muntatge del *Pavelló del Comitè Internacional Olímpic a l'Expo de Sevilla* (1992); i va formar part amb **Lluís Monreal** i **Jorge Agostini**, del grup de museòlegs que van programar l'organització i el funcionament del *Museu Olímpic de Lausanne*

(1993), d'acord amb els ideals olímpics que sorgeixen de la unió de l'Esport i la Cultura. L'any 1998, la seva trajectòria professional museística va tenir el reconeixement públic del *Consell Internacional de Museus* (ICOM).

En l'obra plàstica de **Iker Larrauri**, es poden trobar escenes precolombines, animals i natures mortes, algunes escultures i la sèrie d'esportistes que va exposar-se a la mostra del *Museu Olímpic*. Són esportistes de diferents especialitats, que tenen en comú un aspecte atàvic i primitiu, la majoria sense perdre el gest esportiu correcte. Segurament aquesta característica deriva dels coneixements antropològics, culturals i socials, de **Larrauri**. El títol d'algunes de les obres es corresponen amb l'esmentat atavisme. Així el futbolista de "*Tapant la lune, 2000*" ("Copejant la lluna, 2000"); el nedador de "*Démarrage I, 2000*" ("Arrencada I, 2000"); el saltador de llargada de "*Presque à terre, 2000*" ("Quasi a terra, 2000"); els lluitadors de "*Fair Play, 2000*" ("Joc net, 2000"); l'atípic nedador de "*Triton, 2000*" ("Tritó, 2000"), divinitat marina de la Mitologia Grega; i la saltadora de llargada de "*Au vol, 2000*" ("Al vol, 2000"), quadre d'evident primitivisme. Totes les obres són de tendència hiperrealista i d'una impressionant força.

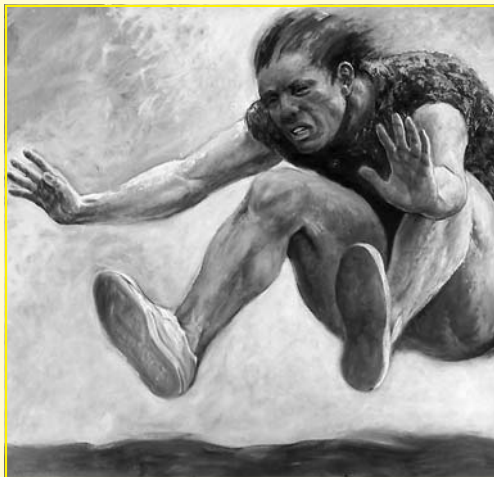
No hi ha dubte que **Iker Larrauri** és un personatge fora de sèrie, en el qual la museografia ocupa un lloc principal i fonamental, encara que tant aquesta com la seva obra plàstica, estan intensament influenciades pels seus coneixements antropològics i arquitectònics.

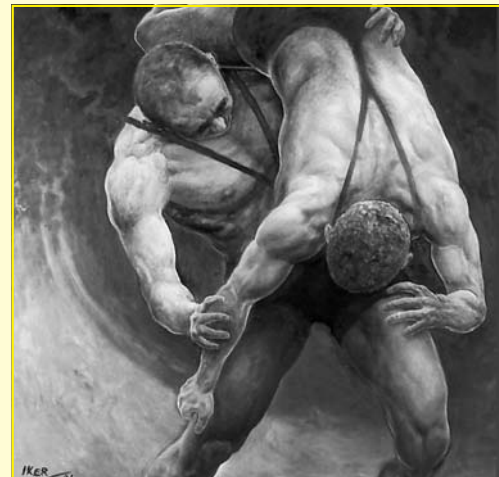
Tapant la lune, 2000
Acrílic i oli sobre tela

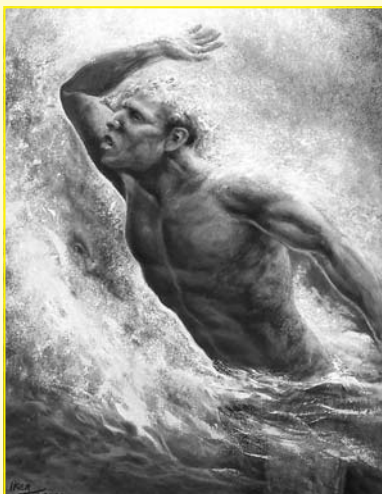
Demarraje I, 2000
Acrílic i oli sobre fusta

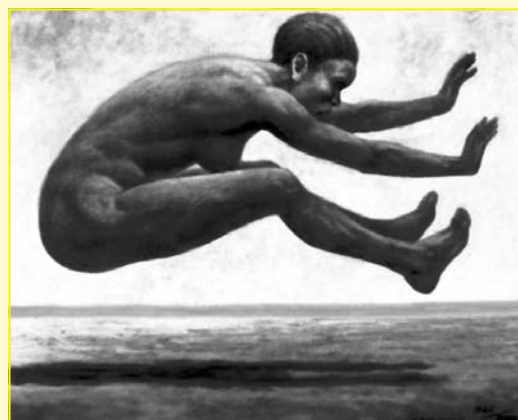
Presque à terre, 2000
Acrílic i oli sobre tela

Fair Play, 2000
Acrílic i oli sobre tela

Triton, 2000
Acrílic i oli sobre tela

Au vol, 2000
Acrílic i oli sobre tela

